

Kædesamarbejdet i Inbogulve

Journal nr. 2: 8032-693-20 og 964-967/sta/Service

Rådsmødet den 31. maj 2000

Resumé

1. Indkøbsforeningen Inbogulve og administrationsselskabet Inbodan A/S har ved skrivelse af 30. juni 1998 i henhold til overgangsbestemmelserne i konkurrencelovens § 27 anmeldt forslag til vedtægter for indkøbsforeningen Inbogulve samt en række supplerende vedtagelser, der regulerer kædesamarbejdet i Inbogulve. Der er i anmeldelsen ansøgt om en erklæring om ikke-indgreb i medfør af konkurrencelovens § 9, om en fritagelse, såfremt en erklæring om ikke-indgreb ikke kan meddeles, samt om en erklæring om ikke-indgreb i medfør af konkurrencelovens § 11, stk. 4, for de af indkøbsforeningen indgåede aftaler med medlemmerne.

2. Anmeldelsen omfatter bestyrelsens forslag til nye vedtægter for Indkøbsforeningen Inbogulve, tre aftaler om vilkår for samhandel og profil/koncept for foreningens 4 forskellige typer medlemsskaber samt regler for nye forretningslokalers placering.

3. Styrelsen finder, at gruppefritagelsen, Erhvervsministeriets bekendtgørelse [nr. 1011](#) af 16. december 1997, om kædesamarbejde i detailhandlen ikke kan finde anvendelse, idet kædesamarbejdet foruden rent detailsalg også omfatter erhvervssalg, jf. § 3 samt § 2, stk. 1, nr. 4. i gruppefritagelsen.

4. Hertil kommer desuden, at indkøbsforeningens forslag til vedtægter, dels forbyder enhver tilknytning til konkurrerende virksomheder, og dels begrænser deltagernes ret til frit at sælge varer indkøbt gennem indkøbsforeningen til virksomheder/forretninger, der ikke er tilsluttet kædesamarbejdet, men som opererer indenfor samme forretningsområde.

5. Herudover indeholder aftalerne en række konkurrencebegrænsende bestemmelser om f.eks. sortimentforpligtigelse, fælles indkøb og markedsføring, hvilket er konkurrencebegrænsninger omfattet af konkurrencelovens § 6, stk. 1, og der kan derfor ikke meddeles erklæring om ikke-indgreb efter konkurrencelovens § 9.

6. Principperne i gruppefritagelsen kan i et vist omfang anvendes som fortolkningsbidrag ved vurderingen af, om betingelserne er tilstede for at give en fritagelse efter konkurrencelovens § 8, stk. 1, samt ved vurderingen af om betingelserne er til stede for at give en erklæring i henhold til konkurrencelovens § 11, stk. 4.

7. Det er styrelsens opfattelse, at der kan gives individuel fritagelse til kædeaftalerne i medfør af konkurrencelovens § 8, stk. 1, med undtagelse af bestemmelserne om tilknytning til konkurrerende virksomheder og bestemmelserne om begrænsninger i afsætningen for fælles indkøbte varer.

8. Bestemmelsen om at medlemmerne af Inbogulve ikke – hverken direkte eller indirekte – må deltage i/være tilknyttet eller associeret konkurrerende virksomheder kan eventuelt ændres, således at Inbogulve fortsat kan forbyde deltagelse i konkurrerende kædesamarbejde, sammenslutninger og lignende, medens tilknytning til/deltagelse i andre konkurrerende virksomheder, der driver detailhandel med tilsvarende produkter, tillades.

9. Bestemmelserne om, at medlemmerne af Inbogulve ikke må videresælge varer købt gennem Inbogulve/Inbodan A/S til andre konkurrerende virksomheder eller ikke-medlemmer, ophæves. Foreningen vil kunne opretholde et forbud om, at egne mærker – d.v.s. varer, som foreningen har hel eller delvis "eneret" på, herunder kampagnevarer – forbeholdes kædesamarbejdets

forretninger.

10. Begge bestemmelser er konkurrencebegrænsninger omfattet af forbuddet i konkurrencelovens § 6, stk. 1, og de to bestemmelser er mere vidtgående end nødvendigt for, at kædesamarbejdet kan opretholdes.

Afgørelse

11. Det meddeles indkøbsforeningen Inbogulve og administrationsselskabet Inbodan A/S, at indkøbsforeningen Inbogulve's forslag til vedtægter og de tilknyttede profil/koncepter indeholder konkurrencebegrænsninger, der er omfattet af forbuddet i konkurrencelovens § 6, stk. 1. Der kan derfor ikke meddeles erklæring om ikke-indgreb efter konkurrencelovens § 9.

12. Det meddeles videre, at det fremsendte forslag til vedtægter for Inbogulve og de tilknyttede profil/koncepter samt regler for placering af nye forretningslokaler fritages efter konkurrencelovens § 8, stk. 1, med undtagelse af følgende:

- Bestemmelsen om medlemsoptagelse i pkt. 2.1.9 i forslag til vedtægter, vedrørende medlemmernes tilknytning til konkurrerende virksomheder.
- Bestemmelserne om, at varer købt gennem Inbogulve og/eller Inbodan A/S, ikke må videresælges til andre konkurrerende virksomheder, jf. Inbogulve's forslag til vedtægter pkt. 5.3.6, "vilkår Garant" pkt.7.6.3, "vilkår erhverv" pkt. 7.3 og vilkår for associeret medlemskab pkt. a.1.6. afsnit 2.

13. Konkurrencerådet lægger i denne forbindelse vægt på, at de nævnte forhold begrænser konkurrencen ved at hindre enhver form for samhandel og andre forretningsmæssige relationer med konkurrerende detailhandelsvirksomheder.

14. Der gives Indkøbsforeningen Inbogulve pålæg om at ophæve eller ændre forslag til vedtægter for indkøbsforeningen Inbogulve pkt. 2.1.9 om deltagelse i konkurrerende virksomheder samt i pkt. 5.3.6 om videresalg af varer købt gennem Inbogulve og eller Inbodan A/S samt pålæg om at ophæve de tilsvarende bestemmelser om videresalg af varer i de tre profil/koncepter, jf. konkurrencelovens § 6, stk. 4, jf. § 16, stk. 1, nr. 1.

15. Endelig meddeles det Indkøbsforeningen Inbogulve og administrationsselskabet Inbodan A/S, at virksomhederne med de nuværende markedsforhold ikke har en dominerende stilling på markedet for tæpper og gulvbelægningsmaterialer, og de er på denne baggrund ikke omfattet af konkurrencelovens § 11.

16. Da vedtægterne for Inbogulve og de tre profil/koncepter samt regler for placering af nye forretningslokaler er anmeldt i henhold til overgangsbestemmelserne i konkurrencelovens § 27, stk. 4, kan bestemmelserne opretholdes i op til 3 måneder efter afgørelsestidspunktet, dvs. ophævelsen af de nævnte bestemmelser skal ske senest fredag den 1. september 2000.

17. Fritagelsen gælder for en periode på 5 år fra den 1. januar 1998, det vil sige for perioden indtil den 31. december 2002.

Sagsfremstilling

18. Advokat A. Bøgh Andersen har som advokat for indkøbsforeningen Inbogulve og administrationsselskabet Inbodan A/S ved skrivelse af 30. juni 1998 i henhold til overgangsbestemmelserne i konkurrencelovens § 27, stk. 4, anmeldt kædesamarbejdet i

Inbogulve. Under henvisning til Konkurrencestyrelsens skrivelse af 13. december 1999, har Advokat A. Bøgh Andersen ved skrivelse af 28. januar 2000 fremsendt en række supplerende oplysninger.

19. Sagen drejer sig om de konkurrencebegrænsende bestemmelser i følgende vedtagelser, der regulerer de forskellige medlemsgruppers forhold til Indkøbsforeningen Inbogulve samt administrationsselskabet Inbodan A/S:

20. Forslag til vedtægter for Indkøbsforeningen Inbogulve..

21. Vilkår for samhandel og profil/koncept for DK-Detail medlemskab under GARANT profil/koncept.

22. Vilkår for samhandel og profil/koncept for Erhvervs-medlemskab under ERHVERV profil/koncept.

23. Vilkår for samhandel og profil/koncept for Detail medlemskab som associeret medlem.

24. Regler for placering af nye forretningslokaler for Indkøbsforeningen Inbogulve.

25. Der ansøges om erklæring om ikke-indgreb efter konkurrencelovens § 9, samt om fritagelse efter konkurrencelovens § 8, stk. 1, såfremt en erklæring om ikke-indgreb ikke kan meddeles. Endvidere ansøges om en erklæring om ikke-indgreb i medfør af konkurrencelovens § 11, stk. 4.

Parterne

26. Indkøbsforeningen Inbogulve er i ansøgningen beskrevet som et frivilligt kædesamarbejde mellem detailhandlere indenfor gulvbelægning og montering. For nogle forretningers vedkommende omfatter produktudvalget også gardiner, møbler samt en række andre produkter med tilknytning til boligens indretning.

27. Medlemmerne foretager gennem indkøbsforeningen fælles indkøb og markedsføring under navnene "Inbogulve" og "Garant".

28. Administrationsselskabet Inbodan A/S indgår i anmeldelsen, fordi selskabet på vegne af Inbogulve forestår de daglige koordinerende og serviceudførende opgaver. Tilsvarende opgaver udfører selskabet for kædesamarbejdet mellem medlemmerne af indkøbsforeningen Ide Møbler, som har indsendt en tilsvarende ansøgning.

29. Heroverfor står de enkelte forretninger/virksomheder, der alle er medlemmer af Inbogulve, og som hver besidder en lige stor andel A-aktier (nominelt 10.000 kr.) og B-aktier (nominelt 30.000 kr.) i Inbodan A/S.

30. Det er i ansøgningen oplyst, at der er 63 medlemmer, der driver 57 detailforretninger. Kædesamarbejdet er sammensat af 4 typer medlemskaber, der er følgende (i parentes er angivet medlemsantallet den 1. januar 2000):

- A. Detail-medlem under vilkår GARANT Profil/Koncept. (39).
- B. Erhvervs-medlem under vilkår ERHVERVS Profil/Koncept. (13).
- C. Kombinationsmedlem under vilkår for både Garant og Erhvervs profil/koncept. (14).
- D. Associeret medlem under særskilt Profil/Koncept. (4).

31. De associerede medlemmer er tidligere medlemmer af indkøbskæden "Tæpperingen", som Inbogulve fusionerede med i 1993, og som ikke ønskede at tilslutte sig "GARANT/Profil" konceptet. Først efter 1997 blev de to sideordnede koncepter slået sammen til et koncept, nemlig "Garant".

Der er ikke siden fusionen i 1997 optaget nye associerede medlemmer, ligesom der kun i beskedent omfang er sket ændringer i øvrigt i medlemskredsen.

32. Sammenfattende omfatter kædesamarbejdet 53 garant profil forretninger, 4 associerede medlemmer, og 13 medlemsforretninger, som udelukkende - på nær en enkelt virksomhed - er rene erhvervsmedlemmer.

33. Den samlede omsætning hos medlemmerne i Inbogulve androg i 1999 xxx kr. Herudover havde 8 medlemmer, - der tillige er medlemmer af kædesamarbejdet i Ide Møbler, - en omsætning på godt xxx kr.

34. Inbogulve's omsætning i årene 1997 til 1999 androg henholdsvis xxx kr., xxx kr. og xxx kr., hvilket svarer til, at medlemmerne af indkøbsforeningen i gennemsnit aftager xxx af deres vareforbrug gennem indkøbsforeningen efter fradrag af de 10-25%, der omfatter montering. Andelen er noget højere for detailmedlemmerne og noget lavere for erhvervsmedlemmerne.

Markedsafgrænsning

35. Brancheområdet omfatter alt til gulve, gulvbelægning, herunder tæpper, trælaminatgulve, fliser, vinyl, linoleum, gummi, kork, samt montering og diverse tilbehør. Endvidere omfatter produkterne hos et mindre antal medlemmer også gardiner.

36. Det geografiske marked kan ifølge anmeldelsen både for detail- og erhvervsmarkedet aktuelt afgrænses til Danmark.

37. Det er ikke muligt ved hjælp af data fra Danmarks Statistik entydigt at foretage en opgørelse af produktområdets samlede omsætning, ligesom det heller ikke er muligt at udskille salget fordelt på detailsalg og erhvervssalg. I en opgørelse foretaget af Inbodan i 1997 skønnes det samlede salg - både detail og erhverv - til ca. 3 mia. kr., medens detailsalget alene skønnes til at udgøre 55% eller 1,65 mia. kr., hvilket nogenlunde svarer til fordelingen hos Inbogulve. Dette giver - baseret på omsætningen i 1999 - en markedsandel på knap 25% for medlemmerne af Inbogulve, hvilket formentlig er noget overvurderet, idet tallene fra Danmarks Statistik antyder en større stigning i den samlede omsætning, end tilfældet har været for Inbogulve i perioden 1997 til 1999, og derfor kan det - som anført af indkøbsforeningen - lægges til grund, at markedsandelen er ca. 20%.

38. Indkøbsforeningen Inbogulve er den eneste frivillige kæde indenfor dette produktområde. De øvrige kæder er alle kapitalkæder, hvoraf den største er Tæppeland med en detailomsætning på ca. 360 mio. kr. eksklusive moms i 1998 og knap 45 butikker. De øvrige kapitalkæder er alle betydeligt mindre og råder kun over 4-6 butikker hver med en omsætning i størrelsesordenen 20-30 mio. kr. eksklusive moms. Herudover findes nogle enkeltstående forretninger med en omsætning eksklusive moms på 8-12 mio. kr. En karakteristisk forskel mellem Garant butikkerne og de øvrige større aktører i branchen er størrelsen af forretningsarealet, idet Garantforretningerne typisk har en størrelse på 800 m² til 900 m², medens f.eks. Tæppeland's forretninger i de fleste tilfælde har et areal på mellem 1000 m² og 1500 m², enkelte endda op til 6000 m².

De anmeldte aftaler

39. Indkøbsforeningen Inbogulve har til formål på grundlag af den gældende konkurrencelovgivning at effektivisere og målrette fælles indkøb, markedsføring og konkurrenceprofil overfor det gulvbelægnings-efterspørgende forbrugerpublikum.

40. Hovedindholdet i de konkurrencebegrænsende bestemmelser i de 5 anmeldte aftaler omtales nedenfor.

Forslag til vedtægter for Indkøbsforeningen Inbogulve

41. Ifølge pkt. 2.1.9 kan Inbogulve optage virksomheder, der "ikke-direkte eller indirekte deltager i/er tilknyttet eller associeret konkurrerende virksomheder, sammenslutninger eller lignende, som driver detailhandel med tilsvarende produktsortiment eller forretningsområde som Inbogulve".

42. Ifølge pkt. .5.2 er medlemmerne forpligtet til at deltage i den fælles markedsføring og at anvende kædeprofilen m.v., hvilket skal ske i overensstemmelse med de af bestyrelsen vedtagne "Vilkår for samhandel og profil/koncept".

43. Medlemmerne er ifølge pkt.5.3.2 forpligtet til at indkøbe de varer, der indgår i de fælles indkøbte sortimenter og den fælles markedsføring. Bestyrelsen fastsætter regler herfor i "Vilkår for samhandel og profil/koncept" omhandlende bl.a. medlemmernes mindstekøb gennem Indkøbsforeningen Inbogulve og/eller INBODAN A/S. Sætserne fastsættes for de tre profil/koncepter for eet år ad gangen og offentliggøres på den ordinære generalforsamling.

44. Det fremgår af pkt. 5.3.6., at "Varer, købt gennem Inbogulve og/eller INBODAN A/S, og som foreningen eller de respektive profil/koncepter har helt eller delvist eneret på, må under hensyntagen hertil kun afhændes i forretninger/filialer, som gennem den tilhørende profil/koncept har eneretten. Varer, købt gennem Inbogulve og eller INBODAN A/S, må i øvrigt ikke videresælges til andre konkurrerende virksomheder eller ikke - medlemsforretninger. Tilsvarende bestemmelser findes i de tre profil/koncepter.

Vilkår for samhandel og profil/koncept for DK-Detail medlemskab under GARANT profil/koncept (vilkår GARANT)

45. Medlemmer tilsluttet dette koncept er ifølge pkt. 2.4. i forpligtede til gennem Indkøbsforeningen INBOGULVE og/eller INBODAN A/S at indkøbe og markedsføre et sortiment, der består af tre særskilte sortimenter samt forpligtet til at indkøbe nærmere angivne kvanta af samme.

46. Sortimentet består af et grundsortiment, omfattende alle former for gulvbelægning og hertil hørende produkter.

47. Endvidere et særligt profil sortiment, der omfatter produkter, som markedsføres under særligt koncept, f.eks. shop-in-shop, og som forudsætter særlig indretning i forretningen.

48. Den sidste sortiment-gruppe består af andre sortimenter, som bestyrelsen måtte indføre.

49. Forpligtigelsen til mindstekøb fastsættes ifølge pkt.2.4.2, af bestyrelsen for hvert kalenderår og reguleres for hvert detailmedlem på grundlag af en omsætningsskala inddelt i 6 grupper fra 3 mio. kr. til en omsætning på over 15 mio.kr. Indenfor hver omsætningsgruppe forpligter medlemmerne sig til at aftage for et fast kronebeløb, der svarer til mellem 40\% og knap 30\% af deres samlede indkøb gennem indkøbsforeningen. For nyåbnede forretninger - herunder nye medlemmer - gælder de samme regler, men bestyrelsen kan give mulighed for en vis reduktion i begyndelsen.

50. Detailmedlemmer må ifølge pkt.7.4, ikke markedsføre eller generelt tilbyde ulovlige tilgiftsydelser, som f.eks. gratis montering af tæpper eller anden gulvbelægning, jf. markedsføringsloven. Bestemmelsen har alene til formål at sikre, at medlemmerne følger markedsføringsloven, hvorfor man i indkøbsforeningen på ny vil undersøge om bestemmelsens formulering er i overensstemmelse med den gældende praksis.

51. Detailmedlemmer må ifølge pkt.7.6.3, ikke videresælge fælles indkøbte varer omfattet af sortimenterne til konkurrenter.

Vilkår for samhandel og profil/koncept for Erhvervs- medlemskab under Erhverv profil/koncept (vilkår ERHVERV)

52. De konkurrencebegrænsende bestemmelser i dette profil/koncept svarer til de bestemmelser, der er omtalt ovenfor, nemlig at samhandel med leverandører som indkøbsforeningen har sluttet aftale med skal ske gennem indkøbsforeningen pkt.2.2, og fælles indkøbte varer omfattet af sortimenterne må ikke videresælges til konkurrenter. Endvidere er erhvervsmedlemmerne på samme måde som detailmedlemmerne ifølge pkt.2.4 forpligtede til at føre et bestemt sortiment.

53. Endvidere er erhvervsmedlemmerne ligesom detailmedlemmerne undergivet en forpligtigelse til mindstekøb, jf. pkt.2.4.2, som fastsættes af bestyrelsen for hvert kalenderår og reguleres for hvert erhvervsmedlem på grundlag af en skala inddelt i 7 grupper fra 5 mio. kr. til en omsætning på over 30 mio.kr. Indenfor hver gruppe forpligter medlemmerne sig til at aftage mellem 40\% og 20\% af deres samlede omsætning gennem indkøbsforeningen. For nyåbnede forretninger - herunder nye medlemmer - gælder de samme regler, dog er det kun de fire laveste omsætningsgrupper, der finder anvendelse. Bestyrelsen har mulighed for at lempe på kravene til omsætningens størrelse ved nyetablering.

Vilkår for samhandel og profil/koncept for detailmedlemskab som associeret medlem under særskilt profil/koncept

54. Baggrunden for optagelse af associerede medlemmer hidrører alene fra, at enkelte medlemmer af tæpperingen i forbindelse med etableringen af Inbogulve, hvor det besluttedes udelukkende at satse på et koncept, nemlig GARANT Profil/Konceptet, ikke ønskede at tilslutte sig dette koncept, men på den anden side ønskede de fortsat at være medlemmer af et indkøbssamarbejde, og de havde derfor ikke andre muligheder end at opnå en ordening med Inbogulve, idet der ikke findes andre frivillige kæder indenfor dette brancheområde.

55. Det associerede medlem er som alle andre medlemmer underlagt vedtægterne for Inbogulve, men på en række punkter er de associerede medlemmers pligter og rettigheder indskrænket i forhold til de øvrige medlemmer. Dette gælder f.eks. reglerne om samhandelsvilkår, der indeholder regler om købspligt, markedsføring, profil og sortimentforpligtelse for de associerede medlemmer.

56. I praksis vil dette sige, at de associerede medlemmer har en begrænset købsforpligtigelse, idet de alene kan købe eneretsvarer, når disse er ændret til anden navnebetegnelse, og de er udelukket fra at købe kampagnevarer, som markedsføres under Garant Profil/koncept. Bestyrelsen kan ligesom for de øvrige medlemmer fastsætte regler for omfanget af de associerede medlemmers købsforpligtigelse. De associerede medlemmer er ligesom de øvrige medlemmer forpligtet til ikke at videresælge varer indkøbt gennem Inbogulve eller INBODAN A/S til andre konkurrerende virksomheder eller ikke – medlemsforretninger.

Regler for placering af nye forretningslokaler for DK-Detail medlemskab under GARANT Profil/Koncept

57. I vedtægterne og i samtlige profil/koncepter findes betingelserne for optagelse som medlem. Endvidere findes særskilt regler om etablering af nye forretningslokaler samt overtagelse af forretningslokaler.

58. For at blive medlem under "vilkår GARANT", pkt.9.1, kræves som hovedregel et butiksareal på mindst 600 m2 eller en detailomsætning på mindst 5 mio. kr. (eksklusive moms), medens "Rene" erhvervsmedlemmer under "vilkår erhverv", pkt.9.1.1, skal have en mindsteomsætning på 5 mio. kr. (eksklusive moms). Detailmedlemmer, hvis erhvervsomsætning udgør enten 1/3 af den samlede omsætning eller mindst 3 mio. kr., kan optages som kombinationsmedlem, pkt. 9.1.2. Erhvervsmedlemmer, hvis detailomsætning udgør mindst 2 mio. kr. (eksklusive moms) kan optages som associeret detailmedlem på de betingelser, der gælder for associerede medlemmer,

pkt.4.2.2.3.

59. Det fremhæves endvidere i de forskellige profil/koncepter, at bestyrelsen skal træffe afgørelse om etablering respektive optagelse på grundlag af saglige og ikke diskriminerende kriterier, der praktiseres ensartet.

60. I henhold til pkt.2, er der opstillet en målsætning for den markedsdækning Inbogulve under Garant profil/koncept skal tilstræbe at opnå i de respektive byer/handelsområder. Markedsandelen beregnes hvert år på baggrund af oplysninger fra Dansk Oplagskontrol Fond og de fra Danmarks Statistik oplyste forbrugstal for gulvbelægning pr. husstand i Danmark. Bestyrelsen oplyser hvert år på generalforsamlingen, hvilke tilstræbte markedsandele for det samlede sortiment, der er fastsat for det pågældende år.

61. Bestyrelsen kan meddele afslag om optagelse af nyt medlem eller etablering af en yderligere GARANT forretning, såfremt enten det "påregnelige kundeunderlag ikke skønnes at være tilstrækkeligt" i henseende til investeringens forsvarlighed, sortiment, personale, uddannelse, service og markedsføring, eller områdets Garant-omsætning "dækkes effektivt af det eksisterende Inbogulve-forretningsnet" i overensstemmelse med målsætningen, om hvilke markedsandele foreningen tilstræber. Endvidere kan bestyrelsen afslå en anmodning om optagelse eller nyetablering, såfremt dette "antages at skade Inbogulves image eller omdømme", pkt.3.1.

62. Reglerne om placering af nye forretningslokaler opfylder umiddelbart betingelserne for at opnå fritagelse efter konkurrencelovens § 8, stk. 1. Der kan herom henvises til at f.eks. Matas-sagen og flere andre behandlede kædesamarbejder, har haft betydeligt mindre objektiverede bestemmelser herom.

Parternes begrundelse for ansøgningen

63. Advokaten har oplyst, at de fremsendte vedtægter ikke er vedtaget, men følges af foreningen, som derfor ønsker en individuel fritagelse i perioden fra behandlingen i Konkurrencestyrelsen er slut, og indtil vedtægterne kan vedtages på den nærmest efterfølgende generalforsamling. De medfulgte 3 profil/koncepter samt regler om placering af nye forretningslokaler kan umiddelbart følges af medlemmerne, idet gennemførelsen af disse alene kræver en beslutning i bestyrelsen.

64. Advokaten anfører, at bestemmelserne i forslag til vedtægter og hermed også i profil/koncepterne er omfattet af "Bekendtgørelse om gruppefritagelse af aftaler mv. om kædesamarbejde i detailhandelen (bekg. nr. 1011 af 16. december 1997).

65. Det anføres bl.a. som begrundelse for fritagelse, at Inbogulve ved sin tilstedeværelse på markedet bidrager til at selvstændige detailforretningsdrivende vil kunne etablere sig på markedet, "hvorved konkurrencen mellem de samme marked deltagende udbydere og disse produkter øges".

66. Om de enkelte bestemmelser, har advokaten særligt fremhævet, at vedtægternes pkt.2.1.9, om at medlemmer hverken direkte eller indirekte må deltage i konkurrerende virksomheder, er begrundet i, at det ville være konkurrenceforvridende, hvis store og kapitalstærke "ikke-kædeorgani-serede" virksomheder, som f.eks. Tæppeland kunne få adgang. Bestemmelsen er en nødvendig forudsætning for, at kædesamarbejdet kan opretholde en konkurrencesikrende adfærd og rolle på markedet, hvorfor bestemmelsen ikke indebærer nogen form for urimelig konkurrencebegrænsning.

67. Det anføres endvidere som begrundelse for bestemmelserne i vedtægternes pkt.5.3.2 om bl.a. indkøb af et bestemt sortiment samt fælles markedsføring og mindstekøb, at disse bestemmelser er nødvendige for at opretholde kædesamarbejdet, idet bestemmelserne understreger samhörigheden med Inbogulve's kvalitet og de enkelte medlemmers ønske om

gennem tilslutning til fællesskabet at opnå en bedre konkurrenceprofil overfor de øvrige store deltagere på markedet. Det modsatte synspunkt ville begrænse Inbogulves mulighed for at markedsføre sig som et alternativ til de øvrige udbydere på markedet, og derved formindske konkurrencen set i relation til forbrugernes valgfrihed.

Vurdering

Bagatelreglerne

68. Medlemmerne af indkøbsforeningen Inbogulve havde i 1999 en samlet omsætning på xxx kr., men i denne omsætning mangler dels to associerede virksomheder, der ikke foretager indberetning af regnskabsoplysninger til indkøbsforeningen, men herudover har ingen af medlemmerne andre aktiviteter, der har betydning for deres samlede omsætning. Efter indkøbsforeningens oplysninger andrager den samlede markedsandel ca. 20%.

69. De anmeldte aftaler kan på baggrund af ovenstående oplysninger ikke være omfattet af bagatelreglerne i konkurrencelovens § 7, stk. 1, og aftalerne skal derfor vurderes efter konkurrencelovens § 6, stk. 1.

Gruppefritagelse om kædesamarbejde i detailhandelen

70. Såfremt Inbogulve's aftaler er omfattet af gruppefritagelsen om kædesamarbejde i detailhandelen udstedt i medfør af konkurrencelovens § 10, vil aftalerne være fritaget for forbuddet i konkurrencelovens § 6, stk. 1, og det er derfor ikke nødvendigt at tage stilling til ansøgningen om individuel fritagelse efter konkurrencelovens § 8 stk. 1.

71. Der er opstillet en række betingelser, dels om aftaledeltagernes forhold og antal og dels om indholdet af aftalerne, herunder den såkaldte "sorte liste", der indeholder bestemmelser, som ikke må indgå i aftalerne. Såfremt enkelte af kravene ikke er opfyldt, må der søges om individuel fritagelse for hele aftalen eller aftalekomplekset efter konkurrencelovens § 8, stk. 1.

72. Der kan i den foreliggende sag alene være tale om, at aftalekomplekset er omfattet af gruppefritagelsen for kædesamarbejder i detailhandelen (bekendtgørelse nr. 1011 af 16. december 1997), som er den eneste gruppefritagelse, hvori der kan indgå et større antal detailhandelsvirksomheder. Gruppefritagelsen definerer kædesamarbejde, som aftaler mellem detailhandelsvirksomheder om samarbejde på vedvarende basis om nærmere bestemte opgaver under fælles navn eller anden fælles betegnelse, jf. bekendtgørelsens § 2, nr. 3. Ved detailvirksomheder forstås virksomheder, der har til hovedopgave at drive detailsalg m.v. til forbrugere, dvs. personer, der foretager indkøb til privat brug, jf. § 2, nr. 4. Heraf følger at virksomheder, der alene sælger til andre virksomheder, ikke vil være omfattet af bekendtgørelsen.

73. Da der i det anmeldte aftalekompleks indgår virksomheder, som hovedsagelig eller udelukkende driver salg af produkter til andre erhvervsvirksomheder, og dette udgør knap halvdelen af kædesamarbejdets omsætning, vil den anmeldte aftale ikke være omfattet af anvendelsesområdet for bekg. nr. 1011 af 16. december 1997 om gruppefritagelse af aftaler mv. om kædesamarbejde i detailhandelen, § 3, jf. § 2, nr. 3.

74. På trods af at gruppefritagelsen om kædesamarbejde i detailhandelen ikke kan finde anvendelse på de anmeldte aftaler, vil principperne i gruppefritagelsen i et vist omfang kunne anvendes ved bedømmelsen af om aftalerne kan opnå fritagelse efter konkurrencelovens § 8, stk. 1.

Konkurrencelovens § 6

75. Inbogulve's aftalekompleks indeholder en række forpligtigelser, der i større eller mindre omfang begrænser deltagerens mulighed for at disponere frit, og som direkte eller indirekte har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen.

76. Medlemmerne af Inbogulve forpligter sig til hverken direkte eller indirekte at have tilknytning til konkurrerende virksomheder, der driver detailhandel med tilsvarende produktsortiment, vedtægternes pkt. 2.1.9. I fortsættelse heraf forpligter medlemmerne sig til kun at forhandle eneretsvarer gennem de forretninger, som gennem det tilhørende profil/koncept har eneretten. Endvidere må medlemmerne ikke videresælge varer købt gennem indkøbsforeningen respektive Inbodan A/S til konkurrerende virksomheder eller ikke - medlemmer, jf. pkt. 5.3.6 i vedtægterne.

77. Endvidere forpligter medlemmerne sig til, ifølge vedtægternes pkt. 5.3.2, at indkøbe de varer, der indgår i de fælles indkøbte sortimenter og den fælles markedsføring, og i denne forbindelse forpligter medlemmerne sig endvidere til at indkøbe for visse beløb sat i forhold til deres omsætning, hvilket for detailmedlemmerne betyder, at de er forpligtede til i gennemsnit at købe ca. 35% af deres samlede indkøb gennem indkøbsforeningen respektive Inbodan, jvf. nærmere herom i "vilkår Garant" pkt. 2.4.

Konklusion

78. Aftalerne i kædesamarbejdet i Inbogulve begrænser på en række punkter medlemmernes adfærd, idet de udelukker enhver forbindelse til konkurrerende virksomheder, og de regulerer forholdet til konkurrerende virksomheder udover bestemmelsen i § 5, i gruppefritagelsen om kædesamarbejde i detailhandlen, som alene forbyder deltagelse i konkurrerende kædesamarbejde. Herudover reguleres videresalg af produkter, idet varer indkøbt gennem indkøbsforeningen ikke må videresælges til ikke-medlemmer. Aftalekompleksets konkurrencebegrænsende bestemmelser er således omfattet af forbuddet i konkurrencelovens § 6, stk. 1.

Fritagelse efter konkurrencelovens § 8, stk. 1

79. Inbogulve har subsidiært ansøgt om fritagelse efter konkurrencelovens § 8, stk. 1, nr. 1-4, og spørgsmålet er derfor om rådet skønner, at de i konkurrencelovens § 8 angivne fire betingelser for opnåelse af fritagelse er opfyldt.

80.. Efter **konkurrencelovens § 8, stk. 1, nr. 1)** er det en betingelse, at aftalen bidrager til at styrke effektiviteten i produktionen eller distributionen af varer eller tjenesteydelser mv. eller fremmer den tekniske eller økonomiske udvikling. Inbogulve har i denne forbindelse bl.a. peget på, at forpligtelsen til dels fælles varekøb og dels et mindste omsætningskrav indebærer væsentlige besparelser på indkøbsomkostningerne, hvilket har betydning for de involverede virksomheders drift. Dette indebærer at kædesamarbejdet forbedrer den almindelige varedistribution og prisdannelsen for de samme varer.

81. Det kan i denne forbindelse anføres, at de fleste af Garant forretningerne er mindre forretninger i forhold til mange af deres lokale konkurrenter. Det er derfor nødvendigt, at et samarbejde med denne struktur fremstår med et stabilt indkøbsvolumen, hvilket kan opnås ved at forbyde medlemskab af konkurrerende indkøbssystemer, ligesom man forpligter medlemmerne til at opretholde et bestemt sortiment, som i et betydeligt omfang skal leveres gennem indkøbsforeningen.

Konklusion

82. Aftalekomplekset bidrager i hovedsagen gennem dets betydelige indkøbsvolumen til at styrke effektiviteten i distributionen, og derfor må betingelsen i § 8, stk. 1, nr. 1, anses for opfyldt.

83. Det er efter **konkurrencelovens § 8, stk. 1, nr. 2)** en betingelse, at aftalen sikrer forbrugerne en rimelig andel af fordelene herved. Inbogulve har henvist til, at kædesamarbejdet øger forbrugernes valgmuligheder, og sikrer dem et omfattende sortiment med tilknyttet salgsservice m.m. på et højt kvalitetsniveau. Hertil kommer, at de ovenfor nævnte indkøbs- og omkostningsreduktioner, medvirker til at den enkelte kædedeltager er konkurrencedygtig i forhold til langt større forretninger, hvilket styrker konkurrencen og dermed også forbrugerne. Forbrugerne drager endvidere nytte af at kædesystemet i betydelig grad kan medvirke til at sikre et driftsøkonomisk indhold, faglig rådgivning og uddannelse.

84. Detailmedlemmerne af Inbogulve er forpligtede til dels at opretholde et givet sortiment og til at opfylde et minimums omsætningskrav i forhold til indkøbsforeningen, hvilket foreningen bl.a. udnytter til at opnå fordelagtige priser og rabatter hos leverandørerne, hvilket generelt må betyde lavere priser til forbrugerne. Det er blevet oplyst, at detailmedlemmerne i indkøbsforeningen udnytter kædesamarbejdets indkøbsmuligheder i væsentligt større omfang, end hvad de ifølge de indgåede aftaler er forpligtede til, hvilket næppe ville have været tilfældet, såfremt kædesamarbejdet ikke i betydelig grad medvirker til at sikre konkurrencedygtige priser til fordel for både kædedeltager og forbruger.

Konklusion

85. De forpligtigelser der pålægges kædedeltagerne med hensyn til sortiment og minimumskvanta sikrer, at forbruger gennem et rationelt salgs- og distributionssystem opnår en andel heri, hvorfor kravene i konkurrencelovens § 8, stk. 1, nr. 2), må anses for opfyldt.

86. Efter **konkurrencelovens § 8, stk. 1, nr. 3)** må aftalen ikke pålægge virksomhederne begrænsninger, som er unødvendige for at opnå disse mål. Der henvises af Inbogulve til, at kædesamarbejdet ikke indeholder elementer, der er unødvendige for at opnå de beskrevne fordele ved kædesamarbejdet. Der henvises bl.a. til, at markedet er karakteriseret ved en udvikling, der tilgodeser de større virksomheder gennem f.eks. udnyttelse af volumenstyrke, som vanskeliggør driften af mindre enkeltstående forretninger. Endelig henvises til, at kædesamarbejdets bestemmelser ligger indenfor de rammer, som de forretninger, der er tilsluttet kapitalkæder, virker under.

87. De fleste af kædesamarbejdets bestemmelser ligger indenfor rammerne af bekendtgørelsen om kædesamarbejde i detailhandelen og bestemmelserne om sortiment og mindstekvanta ses ikke at være mere vidtrækkende end nødvendige for, at indkøbsforeningen kan opretholde den nødvendige indkøbsstyrke og profilering overfor forbrugerne.

88. Kædesamarbejdets vedtægter - pkt. 2.1.9 - , om at kæde deltagerne ikke må have tilknytning til konkurrerende virksomheder, sammenslutninger eller lignende, er mere vidtrækkende end bestemmelsen i gruppefritagelsen om kædesamarbejde, hvor det alene accepteres, at kædedeltagere forbydes deltagelse i konkurrerende kædesamarbejder. Det er af Inbogulve fremhævet, at bestemmelsen dels skal forhindre, at kapitalkæderne får adgang til indkøbsforeningens forretningshemmeligheder og dels rettet mod illoyal optræden fra medlemmernes side, idet de gennem denne bestemmelse hindres i at anvende information de har modtaget gennem medlemsskabet til etablering af konkurrerende forretninger udenfor medlemskabet. Bestemmelsen har så vidt det er oplyst aldrig haft aktuel betydning, idet indkøbsforeningen aldrig har afslået henvendelser om medlemsoptagelse.

89. Bestemmelserne i vedtægterne - pkt. 5.3.6 - og de tilsvarende bestemmelser i profil/koncept for "vilkår Garant", "vilkår Erhverv" samt i "vilkår for associeret medlem", om at eneretsvarer kun må afsættes gennem de forretninger, der er tilknyttet det pågældende profil/koncept, samt at varer i øvrigt, som er købt gennem indkøbsforeningen respektive Inbodan A/S ikke må videresælges til ikke-medlemmer, er mere vidtrækkende end de forpligtigelser, der kan pålægges kædedeltagere ifølge gruppefritagelsen for kædesamarbejder. Der henvises af advokaten til, at der bag denne afsætningsbegrænsning ligger de samme hensyn, der gælder for selektive

salgssystemer, hvor det er accepteret, at produkter, der er indkøbt gennem kædesamarbejdet, alene præsenteres for forbrugeren gennem de af kæden udelte kataloger og i de tilknyttede konceptforretninger, f.eks. "Inbogulve".

90. Synspunktet må imidlertid afvises her, hvor der ikke er tale om produkter, hvor der i forbindelse med salget stilles krav til personalet om nogen særlig teknisk indsigt foranlediget af produkternes komplicerede karakter.

91. Advokaten har oplyst om "eneretsvarer", at der alene er tale om eneret i markedsføringsmæssig henseende, idet produkterne er blevet solgt til Inbogulve under en valgt produktbetegnelse. Tilsvarende gælder for kampagnevarer. Produkterne er i den forstand alle almindelige produkter, der frit sælges af leverandøren/producenten til andre aftagere, men under en anden produktbetegnelse.

Konklusion

92. De to bestemmelser om forbuddet mod salg til ikke-medlemmer og forbuddet mod interesser i konkurrerende virksomheder, der begge er betydeligt mere vidtgående end gruppefritagelsen giver mulighed for, bevirker, at denne betingelse ikke kan anses for opfyldt.

93. Efter **konkurrencelovens § 8, stk. 1, nr. 4)** er det et krav, at kædeaftalen ikke giver virksomhederne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende varer eller tjenesteydelser mv.

94. Inbogulve, der er den eneste frivillige kæde, der omfatter gulve og tæpper, har en markedsandel på ca. 20\% indenfor detailhandel med tæpper og gardiner. I selskabets vedtægter – pkt. 2.1. – om optagelse af nye medlemmer bestemmes, at medlemskab er betinget af et vist kapitalindskud, der anvendes til optagelsesgebyr, et årligt gebyr, aktiekøb og henlæggelsesbeløb, som i alt andrager ca. 100.000 kr. Herudover stilles krav om sortiment og til at Inbogulve i henhold til bestemmelserne om nye forretningslokalers placering, kan udbygge selskabets markedsandel gennem optagelse af et nyt medlem. Endvidere er det en betingelse, at et nyt medlem hverken direkte eller indirekte er tilknyttet en konkurrerende sammenslutning, jf. pkt. 2.1.9. Hertil kommer at virksomheder, der ikke er tilknyttet Inbogulve, som hovedregel vil kunne købe nøjagtig de samme produkter hos de samme leverandører med den undtagelse, at Inbogulve for såkaldte eneretsvarer benytter et særligt navn i forbindelse med markedsføringen.

Konklusion

95. Samarbejdet i Inbogulve udelukker ikke andre aktører på markedet fra at købe de samme produkter, derfor må denne betingelse anses for opfyldt.

96. For at kunne opnå en individuel fritagelse efter konkurrencelovens § 8, stk. 1, skal alle fire betingelser være opfyldt. Dette ses ikke at være tilfældet for så vidt angår det ubetingede forbud mod salg af produkter til virksomheder, der ikke er medlemmer af Inbogulve, ligeledes er bestemmelsen om tilknytning til andre virksomheder for vidtgående, idet selskabet selv fremhæver, at hensigten med denne bestemmelse er at forhindre kapitalkæderne kapitalkædernes optagelse i indkøbsforeningen.

Ikke - indgreb efter § 11, stk. 4

97. Advokaten har ikke særskilt argumenteret for ansøgningen om ikke - indgreb efter konkurrencelovens § 11, stk. 4. Da indkøbsforeningen med en markedsandel der utvivlsomt er under 25\%, ikke for nærværende kan antages at indtage en dominerende stilling på markedet for tæpper og gulvbelægning kan en erklæring om ikke-indgreb meddeles anmelderne uden, at der derfor er anledning til, at konkurrencerådet særskilt tager stilling til, om selskabets adfærd

indebærer misbrug af en dominerende stilling.

Sammenfattende konklusion

98. Da aftalerne indeholder konkurrencebegrænsninger omfattet af konkurrencelovens § 6, stk. 1, ligesom kædesamarbejdet i Inbogulve ikke er omfattet af gruppefritagelsen for detailhandelen kan der ikke meddeles erklæring om ikke-indgreb efter konkurrencelovens § 9.

99. Der vil kunne gives individuel fritagelse til kædesamarbejdets vedtægter samt de tilhørende profil/koncepter og bestemmelser om etablering af nye forretninger/filialer med undtagelse af bestemmelsen i vedtægternes pkt. 5.3.6 "Varer, købt gennem Inbogulve og/eller Inbodan A/S, må i øvrigt ikke videresælges til andre konkurrerende virksomheder eller ikke - medlemsforretninger". Dette gælder også de tilsvarende bestemmelser i "Vilkår Garant" pkt. 7.6.3, "Vilkår Erhverv" pkt. 7.3 samt i "Vilkår for Associeret medlemskab" pkt. a.1.6., 2. afsnit. Bestemmelserne påbydes ophævet, jf. konkurrencelovens § 6, stk. 4, jf. konkurrencelovens § 16, stk.1, nr. 1.

100. Endvidere kræves bestemmelsen i vedtægternes pkt. 2.1.9 om tilknytning til andre virksomheder ændret eller ophævet, således at bestemmelsen alene udelukker tilknytning til konkurrerende kæder - det være sig frivillige kæder som kapitalkæder -, sammenslutninger eller lignende jf. konkurrencelovens § 6, stk. 4, og konkurrencelovens § 16, stk. 1, nr. 1.